

Asia: VN/15134/2025

Luonnos valtioneuvoston asetukseksi asiakirjojen turvallisuusluokittelusta valtionhallinnossa annetun valtioneuvoston asetuksen 9 §:n muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

ORK:n näkemyksen mukaan on tarpeellista selkeyttää tiedonhallintayksikön roolia turvallisuusalueiden määrittämisessä yhteistyössä palveluntarjoajan kanssa. Näemme kuitenkin ongelmallisena, että muutoksessa on huomioitu vain pilvipalveluiden näkökulma, muttei esimerkiksi erilaisista yhteiskäyttötiloista tulevia tarpeita.

Pykälässä ei näkemyksemme mukaan tulisi ottaa kantaa suppeasti vain palveluntarjoajien näkökulmaan, vaan laajemmin siihen, miten tiedonhallintayksiköt voivat määrittää alueita yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa.

Ehdotuksessa käytettyä käsitettä palveluntarjoaja ei ole määritelty turvallisuusluokitteluasetuksessa muutettavassa 9 §:ssä tai sen perustelumuistiossa eikä laissa julkisen hallinnon tiedonhallinnasta (906/2019) tai hallituksen esityksessä 284/2018.

Viitataanko käsitteellä lain digitaalisten palvelujen tarjoamisesta (306/2019) 2 §:n 1 momentin 7 kohtaan vai esimerkiksi lakiin palvelujen tarjoamisesta (1166/2009) 4 §:n 1 momentin 1 kohtaan?

Käsitettä käytetään ehdotuksen perustelumuistion luonnoksessakin mainitussa Julkisen hallinnon tietoturvallisuuden arviointikriteeristö (Valtiovarainministeriön julkaisuja 2023:46). Mutta myöskään Julkrisssa käsitettä ei määritellä, vaikka sen merkitys onkin pääteltävissä asiayhteydestä.

Vaikka käsitettä palveluntarjoaja käytetään yleisesti muutoinkin, säädöstekstissä se tulisi määritellä tarkkarajaisesti. Erityisesti siksi, että asetuksessa jaetaan viranomaiselle asetettuja vastuita myös

yksityiselle toimijalle. Käsite palveluntarjoaja tulisi määritellä asetuksessa tai viitata sen määritelmään muualla lainsäädännössä.

Palveluntarjoajan käsitteen ulkopuolelle voi myös jäädä sellaisia toimijoita, joita tosiasiallisesti pykälässä voitaisiin tarkoittaa. Tulisiko säädöksessä käyttää laajempaa, eri toimijat kattavaa, käsitettä?

Esimerkiksi sulkeeko sanamuoto ”itsenäisesti” pois mahdollisuuden määrittää turvallisuusalueet yhteistyössä samoja alueita käyttävien muiden tiedonhallintayksiköiden kanssa? Tai käsite ”palveluntarjoaja” yhteistyön rakennuksen omistajan tai rakennuksessa toimivien muiden viranomaisten tai toimijoiden kanssa? Erilaiset valtionhallinnossakin yleistyvät yhteiskäyttötilat lisäävät tarvetta määrittää turvallisuusalueita yhdessä, sillä samoja alueita käyttävät useat toimijat.

Tiedonhallintayksikölle voitaisiin antaa yleisellä tasolla mahdollisuus vastuuttaa toinen toimija määrittämään turvallisuusalueet sen puolesta. Tiedonhallintayksikön on tällöin annettava vain vaatimukset alueille. Vastaava mahdollisuus palveluntarjoajalle valtuuttaa henkilöille pääsyn hallinnolliselle alueelle on kirjattu lausuntopyyntöön alkuperäisen pykäläehdotuksen 1 kohdassa.

Tämä mahdollistaisi turvallisuusalueiden osalta sen, että palveluntarjoaja voi tehdä määrittäytymisen tiedonhallintayksikön puolesta. Samoin esimerkiksi Valtori voisi toteuttaa asiakasvirastojensa puolesta pilvipalveluntarjoajien kanssa turvallisuusalueiden (hallinnollinen alue) määrittämisen.

Näin tiedonhallintayksikkö voisi määritellä vain alueiden vaatimukset, jotka lähtökohtaisesti perustuvat yleisesti käytössä oleviin kriteeristöihin. Varsinainen määrittämistyö esimerkiksi suurten pilvipalveluntarjoajien kanssa voitaisiin kuitenkin tehdä vain kerran esimerkiksi Valtorin tai valtiovarainministeriön johdolla. Näin ollen tiedonhallintayksikön tehtäväksi jäisi vain hyväksyä pilvipalveluntarjoajien määrittämät turvallisuusalueet omalta osaltaan.

Tämä säästäisi kustannuksia, joita syntyy esimerkiksi erilaisista tiedonhallintayksikkökohtaisista arvioinneista tilojen turvallisuuteen liittyen.

Lisäksi sanamuodoissa voitaisiin arvioida, tulisiko määrittelemällä sijaan käyttää sanamuotoa määrittämällä korostamaan viranomaisen roolia valtuutusprosessin hyväksymisessä ja valvomisessa, ei vain sen rajaamisessa. Tiedonhallintalaissa käytetään yleisesti verbiä huolehtia kuvaamaan vastuuta toteutumisen valvonnasta. Määrittämisen voidaan katsoa sisältävän määrittelyn ja hyväksynnän.

Edellisiin perustuen ehdotamme pykälän sanamuotoja muutettavaksi:

”Tiedonhallintayksikön on määritettävä <tai huolehdittava siitä, että sen valtuuttama muu toimija määrittää> fyysisesti suojatut turvallisuusalueet turvallisuusluokiteltujen asiakirjojen käsittelyn ja tietojärjestelmien suojaamiseksi 10 §:ssä tarkoitetulla tavalla:

1) hallinnolliset alueet, joilla on selkeästi määritetyt näkyvät rajat ja joihin vain valtionhallinnon viranomaisen <tai sen määrittämän toimijan> valtuuttamalla henkilöillä on pääsy ilman saattajaa;”

Laine Eelis
Oikeusrekisterikeskus

Nupponen Oskari
Oikeusrekisterikeskus